

वाक्प्रलापे वाचां प्रकृष्टसंलापे एष बंदी दृश्यतामिति शेषः ॥ ३० ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारत भावदीपे त्रयस्त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३३ ॥ ॥ ७३ ॥ अत्रेति ॥ १ ॥ ग्लहं पराजितस्य जले निपातनरूपं प्रपन्नः स्वीकृतवान् मेमपुरतः नवक्ष्यसि प्रत्युत्तरमिति शेषः समिद्धतेजसः प्रलयकाले त्यंतं प्रदीप्तस्याग्नेः पुरोयथानदीवेगः शुष्यति तथा शुष्कोऽग्निविष्यसीत्यर्थः ॥ २ ॥ मामां प्रबोधजानीहि भौवादिकस्य बुधेर्लोरेऽदृष्टं असंधिरार्षः पदाहतस्य मस्ति तु निग्रहणादहं पूर्वमेव त्वया पदाहृतस्तस्य मे शिरोभिहत्य त्वं न मुच्यसे अदष्टः सन् ॥ ३ ॥ संहनने न देहे न दृढकायत्वेन उपपन्नः ॥ ४ ॥

राजोवाच नत्वां मन्यमानुषं देवसत्वनत्वं बालः स्थविरः संमतो मे ॥ न ते तु ल्योविद्यते वाक्प्रलापे तस्माद्भारं वितराम्येष बंदी ॥ ३० ॥ इति श्रीम० आरण्यके० तीर्थयात्राप० लोमश तीर्थयात्रायां अष्टावक्र कीये त्रयस्त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३३ ॥ ॥ ७३ ॥ अष्टावक्र उवाच अत्रोग्रसेन समितेषुराजन्समागतेष्वप्रतिमेषुराजसु ॥ न वै मिंबं दिंवरमत्र वादिनां महाजले हंसमिवाददामि ॥ १ ॥ न मे घवक्ष्यस्यति वादिमानि न ग्लहं प्रपन्नः सरितामिवागमः ॥ दुक्ष्यसे तन्निबोध ॥ ३ ॥ यो वै दपां संहननोपपन्नः सुदुर्बलः पर्वतमाविहति ॥ तस्यैव पाणिः स न खो विदीर्यते न चैव शैलस्य हि दृश्यते व्रणः ॥ ४ ॥ सर्वे राज्ञो मैथिलस्यैव नाकस्यैव पर्वताः ॥ निरुष्टभूताराजानो वत्साद्य न दुहो यथा ॥ ५ ॥ यथा महेन्द्रः प्रवरः सुराणां न दीपुंगां प्रवरायथैव ॥ तथानृपाणां प्रवरस्त्वमेको बंदिं समभ्यानय मत्सकाशं ॥ ६ ॥ लोमश उवाच एवमष्टावक्रः समितौ हि गर्जन जातक्रोधो बंदिनमाहराजन् ॥ उक्ते वाक्ये चोत्तरं मे ब्रवीहि वाक्यस्य चाप्युत्तरं ते ब्रवीमि ॥ ७ ॥ बंधुवाच एक एवाग्निर्बहुधा समिध्यते एकः सूर्यः सर्वमिदं विभाति ॥ एको वीरो देवराजो रिहतायमः पितृणामीश्वरश्चैक एव ॥ ८ ॥

॥ ५ ॥ बंदिं बंदिनं विभक्त्य लोपेन कारलोप आर्षः ॥ ६ ॥ ७ ॥ पूर्वप्रतिज्ञांत ब्रह्माद्वैतमेवावदकथामुत्वेन प्रपंचयन् बंदिमुखेन बौद्धपक्षमुत्थापयति एक एवेति यथा एकोऽग्निः सूर्यो वा इतरा प्रकाशो न्यप्रकाशकश्च एवं देवानां इंद्रियाणां राजा प्रधानभूतो धीधातुर्हमिदमाद्याकारेण प्रकाशमानो वीरो रिहतेति पराभिमततत्त्वांतराभिभावको यमः सर्वे इंद्रियाणां नियंता पितृणां विषयो पद्वारापालयितृणां मिदियाणां ईश्वरो भोक्ता कर्ता च प्रधानभूतः एक एव नान्यत्तत्त्वं पृथगस्ति स्वमे सर्वेषां क्रियाकारकादीनां बुद्धिमात्रत्वोपलंभादित्यर्थः धीर्देवद्वारा भिवत्सातदिदमहमिति व्यक्तनानास्वरूपत्वं चान्यं च स्वयं सा प्रथयति रविवत्सारिपुः सा च मृत्युः सा श्रोत्रादेः प्रयोक्तो सकलमिदमिह स्वमवद्धीमयं स्यादित्येवं तां किं केन प्रथममुपगन्तो बंदिना बौद्धपक्षः १ ॥ ८ ॥